

დარგი: ისტორია

ოთარ ნიკოლეიშვილი

„საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის ამერიკული საბჭო“ – ქართველ ემიგრანტთა ეროვნულ-განმათავისუფლებელი ორგანიზაცია

ქალაქ ნიუ-იორკში გასული საუკუნის 50-60-იან წლებში გამომავალ ქართულ პერიოდულ ორგანოებზე: საინფორმაციო ბიულეტენ „ცნობის ფურცელზე“ და გაზეთ „ჩვენს გზას“ და სპეციალურ სამეცნიერო ლიტერატურაზე დაყრდნობით, ნაშრომში წარმოჩენილია ამერიკის შეერთებულ შტატებში ქართველ ემიგრანტთა მიერ 1952 წელს დაარსებული და 60-იან წლებამდე მოქმედი ეროვნულ-განმათავისუფლებელი ორგანიზაციის - „საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის ამერიკული საბჭოს“ ისტორიის ნაკლებად ცნობილი მხარეები.

საბჭოთა რუსეთის მიერ საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის ანექსიის (1921 წლის თებერვალ-მარტი) შემდეგ ემიგრაციაში წასულმა ქართველმა ემიგრანტებმა მსოფლიოს მრავალ ქვეყანაში სხვადასხვა სახის კულტურული და ეროვნულ-პოლიტიკური ორგანიზაციები ჩამოაყალიბეს. მათი უმეტესობის უმთავრეს მიზანს ჩვენი ქვეყნის სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენაზე ზრუნვა და ამ საკითხით საერთაშორისო თანამეგობრობის დაინტერესება წარმოადგენდა. ერთ-ერთი სწორედ ასეთი ორგანიზაცია იყო ამერიკის შეერთებულ შტატებში 1952 წელს დაარსებული „საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის ამერიკული საბჭო“, რომლის სათავეებთანაც ქართული ემიგრაციის ისეთი თვალსაჩინო პიროვნებები იდგნენ, როგორებიც იყვნენ: ივანე ნანუაშვილი, ალექსანდრე სულხანიშვილი, გივი კობახიძე და სხვები.

როგორც ხსენებული ორგანიზაციის საინფორმაციო ბიულეტენ „ცნობის ფურცლიდან“ ირკვევა, აღნიშნული პოლიტიკური ორგანიზაცია 1952 წლის 5 ოქტომბერს დაუარსებია საინიციატივო ჯგუფის მიერ მოწვეულ ქართველთა კრებას ნიუ-იორკში. ორგანიზაციის უმთავრეს მიზანს წარმოადგენდა ბრძოლა საქართველოს სრული დამოუკიდებლობის აღდგენისათვის. ფარული კენჭისყრით არჩეულ იქმნა გამგეობა შვიდი წევრის შემადგენლობით. ესენი იყვნენ: ივანე ნანუაშვილი, ალექსანდრე სულხანიშვილი, გიორგი ლოღობერიძე, ვახტანგ აბაშიძე, გივი კობახიძე, ისიდორე გაჟონია და სანდრო ბარათელი. გამგეობას დაევალა წესდებისა და მოწოდების პროექტთა გადამუშავება, შევსება და შემდეგ მათი დაგზავნა ქართველთა შორის, როგორც ამერიკაში, ისე ყველგან, სადაც ქართული ემიგრაცია იმყოფებოდა....

გამგეობა დაუყოვნებლივ შეუდგა მუშაობას. ერთი თვის განმავლობაში იგი რამდენჯერმე შეიკრიბა, შეიმუშავა წესდების ახალი პროექტი და შეადგინა ვრცელი მოწოდება ქართველი ხალხისადმი. ახალი წესდებით,

ორგანიზაციას ეწოდა “საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის ამერიკული საბჭო” (“ცნობის ფურცელი” 1953ა: 2).

წესდების პირველი ვარიანტის მიხედვით, ორგანიზაციის სახელწოდება ყოფილა “ქართველთა დემოკრატიული კავშირი”. 1952 წლის 2 ნოემბერს კი მას სახელი შეეცვალა და “საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის ამერიკული საბჭო” ეწოდა. ამ ცვლილების დროს “გამგეობა ემყარებოდა იმ მოსაზრებას, რომ ქართულ პოლიტიკურ მუშაობაში საჭირო იყო ამერიკელთა ჩაბმაც” (შარაძე 1992: 154).

“საბჭოს” გამგეობამ თავისი საქმიანობის ფართოდ და მასშტაბურად წარსამართად “წესდების პროექტი და მოწოდება, თანდართული მიმართვის წერილით, 1952 წლის 10 ნოემბერს დაუგზავნა სხვა და სხვა ქართულ ორგანიზაციებს, პარტიებს და ცალკეულ პირებს ამერიკასა და ევროპაში. ორგანიზაციებიდან დაეგზავნა: – საქართველოს ეროვნულ მთავრობას (ბ. ნოე ჟორდანიას სახელზე), “ქართულ ეროვნულ საბჭოს”, სოც.-დემოკრატიულ პარტიას, ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიას, სოც.-ფედერალ. პარტიას, თეთრი გიორგის მოძრაობას, ეროვნულ ცენტრს, სამხედრო კავშირს, თავისუფალ ქართველთა კავშირს. სათვისტომოებს: ნიუ იორკში, პარიზში, მიუნხენში, ლონდონში, რომში, ბრიუსელში, ბუენოს-აირესში და სხვაგან” (“ცნობის ფურცელი” 1953ა: 2-3).

აღნიშნული ქმედების საპასუხოდ, ორგანიზაციას ბევრი მისალოცი და სამადლობელი წერილი მიუღია. მათი ავტორები არა მარტო იწონებდნენ “ორგანიზაციის” სამოქმედო პროგრამას, არამედ აქტიურ სურვილსაც გამოთქვამდნენ მის საქმიანობაში პრაქტიკული მონაწილეობის მისაღებად. მაგალითად, “ორგანიზაციის” გამგეობისთვის 1952 წლის 17 ნოემბერს გაგზავნილ პასუხში საქართველოს დევნილი მთავრობის თავმჯდომარე ნოე ჟორდანიას წერდა: “დიდად გმადლობთ თქვენი წერილის და მოწოდების გამოგზავნისათვის, რაიცა ამ დღეებში მივიღე. დიდად გამახარა თქვენ მიერ გადადგმულ ნაბიჯმა და მუშაობის აგებამ ნაჩვენებ დებულებებზე. ეს არის პირველი დარაზმულობა ქართველი ემიგრაციისა დამოუკიდებელი სამშობლოს აღსადგენად. საჭიროა ამ ნიადაგზე შეერთდეს მთელი ჩვენი ემიგრაცია – საზღვარგარეთ. სამწუხაროდ ევროპაში მყოფი ქართველი ემიგრაცია ჯგუფობრივ დაქსაქსული და დანაწილებულია. შეიძლება თქვენ ითაოთ ამ დაბნეული ხალხის თავის მოყრა და გაერთიანება. მიზანი ერთია, დროშა საერთოა, არ მესმის რა აპირდაპირებს ჩვენ თანამემამულეთ ერთი-მეორის წინააღმდეგ. შეიძლება არ სურთ ჩვენი ნაციონალური მთავრობა, მაგრამ ის გამოგზავნილია ჩვენი დამფუძნებელი კრების მიერ დავალებით – განაგრძოს ბრძოლა დამოუკიდებელი საქართველოს აღსადგენად. იმედია თქვენს სასიქადულო მაგალითს გააგებიებთ ჩვენს ემიგრაციას და მოუწოდებს შემოკრებას მის ირგვლივ” (იქვე).

მსგავსი შინაარსის წერილები “საბჭოს” გამგეობას ასევე გაუგზავნეს გერმანიის ქართველთა სათვისტომოს თავმჯდომარემ გიორგი მაღალაშვილმა, იტალიის ქართველთა სათვისტომოს თავმჯდომარემ გიორგი აფხაზმა და სხვებმა.

ო. ნიკოლეიშვილი

“საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის ამერიკული საბჭოს” გამგეობამ 1952 წლის 3 ნოემბერს წერილით მიმართა “ამერიკული კომიტეტის” ხელმძღვანელს, ვიცე-ადმირალ სტივენსს, რითაც გააცნო ხსენებული ორგანიზაციის დაარსების მიზანი და გამოთქვა სურვილი მასთან შეხვედრისა. როგორც ირკვევა, ბატონი სტივენსი არა მარტო დათანხმებულია ამ თხოვნას, არამედ თავადაც გამოსულა ამ შეხვედრის ინიციატორის როლში. ორგანიზაციის ხელმძღვანელობას სტივენსთან შესახვედრად გამოუყვია დელეგატები შემდეგი შემადგენლობით: ივანე ნანუაშვილი, გივი კობახიძე, სანდრო ბარათელი და ისიდორე გაჟონია. აი, რას გამოგვეცემს ამ შეხვედრის შესახებ საბჭოს საინფორმაციო რვეული “ცნობის ფურცელი”: “22 ნოემბერს ქართველი დელეგატები თავის ბინაზე მიიღო ვიცე-ადმირალმა სტივენსმა. საუბარი გაგრძელდა ორ-ნახევარი საათის განმავლობაში. ქართველმა დელეგატებმა “ამერიკული კომიტეტის” თავმჯდომარეს მოკლედ განუმარტეს “საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის ამერიკული საბჭოს” მიზანი და მოქმედების გეზი. დელეგატებმა ხაზ-გასმით აღნიშნეს, რომ ამ ახალი ორგანიზაციის მიზანია, როგორც მისი სახელწოდებიდანაც ჩანს, საქართველოს სრული სახელმწიფოებრივ-ეროვნული დამოუკიდებლობის აღდგენა დემოკრატიული რესპუბლიკის სახით, რომელიც მას 1918 წლის 26 მაისიდან 1921 წლის 25 თებერვლამდე ჰქონდა და რომელიც დაჰკარგა საბჭოთა რუსეთის თავდასხმის შედეგად. “საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის ამერიკულ საბჭოს” სურს ითანამშრომლოს “ამერიკულ კომიტეტთან”, თუ ეს უკანასკნელი თანამშრომლობის ბაზად მიიღებს საქართველოს სრული დამოუკიდებლობის აღდგენას და სცნობს ქართველი ერის ეროვნულ უფლებებს. გარდა ამისა, ქართველმა დელეგატებმა ვიცე-ადმირალ სტივენსს გააცნეს ორგანიზაციის წესდებისა და მოწოდების მთავარი ადგილები და დასძინეს, რომ ახალი ორგანიზაცია თანამშრომლობს ყველა ქართულ ორგანიზაციებთან, ვინც საქართველოს დამოუკიდებლობის ნიადაგზე დგას და ქართული პოლიტიკური ემიგრაციის გაერთიანებას ხელს უწყობს. დელეგატებმა ამასთანავე დასძინეს, რომ ქართული ემიგრაცია, საბედნიეროდ, ყველა მისი მემარჯვენე და მემარცხენე მიმდინარეობებით ურყევად დგას საქართველოს დამოუკიდებლობის ნიადაგზე და რომ ქართულ ემიგრაციაში არ არსებობს დაჯგუფება, რომელიც რუსეთთან ფედერაციის მომხრე იყოს; და სხვა. “საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის ამერიკული საბჭო” თანამშრომლობს აგრეთვე საბჭოთა რუსეთის მიერ დაპყრობილ ერებთან და აბამს მათთან მჭიდრო კავშირს.

ვიცე-ადმირალი სტივენსი ძლიერ კმაყოფილი დარჩა ქართველი დელეგატების განცხადებით და ვრცელი პასუხი გასცა მათ” (იხ. საგანგებო ოქმი № 1, 1952 წ. 22 ნოემბერი).

როგორც “ცნობის ფურცელში” გამოქვეყნებული მასალებით ირკვევა, სტივენსი საკმაოდ კარგად ყოფილა გარკვეული იმ პრობლემათა არსში, რომელთა მოგვარებასაც “საბჭო” თავისი საქმიანობის უმთავრეს მიზნად ისახავდა. ნათქვამის ნათელსაყოფად დავიმოწმებთ ფრაგმენტებს სტივენსის მიერ ქართველ დელეგატებთან შეხვედრის დროს წარმოთქმული სიტყვიდან: “საქართველოს პრობლემა ნათელი, ქართველი ერის პოლიტი-

კური და ზნეობრივი უფლებები უდაოა და ამავე დროს ადვილი გადასაწყვეტიც. ქართველ ერს, არც ეთნიკურად, არც კულტურულად, არც სხვა თავისებურებებით არავითარი საერთო არა აქვს რუსეთთან და საერთოდ სლავიან ერებთან. საქართველო, როგორც არა-რუსი ერი, ავტონომიურად აღადგენს დაკარგულ თავისუფლებასა და დამოუკიდებლობას. ეს მომავლის საქმეა... მაგრამ ამერიკელებმა ყველაფერი კარგად იციან და ერკვევიან, განსაკუთრებით კავკასიის საკითხებში. ჩვენი მიზანია ყველა ერების პოლიტიკური ემიგრაციების გაერთიანება ჯერჯერობით ბოლშევიზმის წინააღმდეგ ბრძოლის საერთო დროშის ქვეშ. ამერიკისათვის სასურველი არაა დაქსაქსულ ძალებთან საქმე იქონიოს, მაგრამ ეს არ ნიშნავს იმას, რომ ეროვნული პრობლემა უყურადღებოდ რჩება! არა, სწორედ ყველაზე დიდი ყურადღება ამ საკითხს ექცევა, მაგრამ როგორც გითხარით, ჯერჯერობით მხოლოდ შიგნით, ჩვენს კულისებში...

“ამერიკული კომიტეტი” მოწადინებულია ძველ ემიგრაციასთან ერთად მიიზიდოს განსაკუთრებით ახალი ემიგრაცია, რომელსაც თავისი თვალთა აქვს ნანახი და საკუთარ ზურგზე განცდილი ბოლშევიკური ტირანის საშინელება... ახალი ემიგრაცია კარგად იცნობს ბოლშევიზმის ბუნებას, რაც განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია და ფრიად საინტერესო ჩვენთვის, ამერიკელებისათვის” (“ცნობის ფურცელი” 1953ა: 3-5).

სამწუხაროდ, ამერიკული მხარის მიერ სიტყვიერად გამოთქმულ ამდაგვარ მხარდამჭერ განცხადებებს იმხანად პრაქტიკული ნაბიჯების გადადგმა არ მოჰყოლია.

როგორც ზემოთ უკვე ითქვა, “საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის ამერიკულმა საბჭომ” თავისი საქმიანობის უმთავრეს მიზნად დაისახა, “მჭიდრო სულიერი კავშირი დაემყარებინა ქართულ ემიგრაციასთან ყველა ქვეყნებში” და “ყველა დაპყრობილ ერთა მებრძოლ პოლიტიკურ ორგანიზაციებთან.” ამ მიზნით 1952 წელს დაარსებულია დაპყრობილ ერთა ნიუ-იორკის საკოორდინაციო კომიტეტი, რომლის მდივნადაც ქართველი დელეგატი აურჩევიათ. აღნიშნულ კომიტეტს მცისვე გაუბამს მჭიდრო კავშირი “ამერიკულ კომიტეტთან” და მისთვის შემდეგი სამოქმედო პრიორიტეტები დაუსახავს: “დაპყრობილი ერების მჭიდრო თანამშრომლობა თავისუფლების მოპოვებისათვის ბრძოლის ყველა სარბიელზე. თანამშრომლობა შეერთებულ შტატებთან, ვინაიდან დაპყრობილ ერთა მოწინააღმდეგე იმავე დროს წარმოადგენს უდიდეს საფრთხეს თვით შეერთებული შტატებისთვისაც. ბოლშევიზმის წინააღმდეგ ბრძოლაში რუსულ ემიგრაციასთან თანამშრომლობა, თუ ეს თანამშრომლობა მოისურვა რუსულმა ემიგრაციამ და შეუთანხმდება არარუს ერებს ეროვნულ და პოლიტიკურ საკითხებში” (“ცნობის ფურცელი” 1953ბ: 1-2).

ხანგრძლივ მოლაპარაკებათა შედეგად ჩამოყალიბდა ე. წ. “პარიზის ბლოკი”, რომლის შემადგენლობაში შევიდნენ: საქართველო, სომხეთი, აზერბაიჯანი, უკრაინა, ბელორუსია და ჩრდილოეთ კავკასია. ბლოკს სათავეში ჩადგომია საქართველოს ეროვნული მთავრობა.

იმავე წლის მაისში აღნიშნულ “ბლოკს” საგანგებო მემორანდუმში წარუდგენია “ამერიკული კომიტეტისთვის”, რომლის ძირითადი პუნქტები შემდეგი იყო:

ო. ნიკოლეიშვილი

“1. ყველა ეროვნულ ორგანიზაციას, რომელიც შედის მიუნხენის საკოორდინაციო ცენტრში, ევალუბათ თანამშრომელი ერების ეროვნული იდეალები მიიღონ პატივისცემით და მიუდგნენ მას სრული ლოიალური განწყობილებით. ცენტრის ყოველმა წევრმა ფაქტად უნდა მიიღოს, რომ საჭიროა საბჭოთა კავშირში მოქცეული ერები მიისწრაფიან აღადგინონ დემოკრატიულ დებულებებზე აგებული საკუთარი დამოუკიდებელი სახელმწიფოები და ამ ფაქტს უნდა შეურიგდნენ სრული ლოიალობით. აღნიშნულ მოვლენასთან შეფარდებით ყველა მონაწილე ერის წარმომადგენლობას უნდა მიეცეს საშუალება გააძლიერონ ბრძოლა კომუნიზმთან თავიანთი ეროვნული ბრძოლის ფარგლებში.

2. თანამშრომლობა ერების წარმომადგენლობათა შორის უნდა მოეწყოს შეთანხმებისა და კოორდინაციის დებულებებზე და არა ზემოდან ხელმძღვანელობის ნიადაგზე. გადაწყვეტილებათა მიღება საკოორდინაციო კრებებზე უნდა ხდებოდეს არა კენჭის ყრით, არამედ შეთანხმებით! მთელი პოლიტიკური მუშაობა უნდა იმყოფებოდეს თითოეული წარმომადგენლობის ხელში, რომელთაც უნდა ჰქონდეთ სრული თავისუფლება და დამოუკიდებლობა საკუთარი განმათავისუფლებელი ბრძოლის ყველა სარბიელზე!

3. საკოორდინაციო ცენტრში ყველა ეროვნული ორგანიზაციების წარმომადგენელი უნდა იყვნენ შეთანხმებულნი პარიტეტულ ნიადაგზედ, თანახმად გაერთიანებული ერების პრინციპებისა!

4. საკოორდინაციო ცენტრში ყოველი ერის წარმომადგენლებად უნდა იქმნენ მიღებულნი ნამდვილი წარმომადგენლები და არა ხელოვნურად შექმნილი ორგანიზაციის წევრები. თუ რაიმე მიზეზით შეუძლებელი შეიქმნა საბჭოთა კავშირში შემავალი ერების ერთს ცენტრში შეერთება, ამ შემთხვევაში ამერიკულმა კომიტეტმა უნდა გამოიხატოს რაიმე საშუალება თავისი მუშაობისა ორ ცენტრთან! ერთი ცენტრი იქნება შეერთებული ცენტრი არა-რუსი დაპყრობილი ერებისა, მეორე ცენტრი მხოლოდ რუსული ორგანიზაციებისა. არარუსი ერების ცენტრი, ზემო აღნიშნულ დებულებათა თანახმად ჩამოყალიბებული იქნება ძლიერ ადვილად და სულ მოკლე ხანში” (“ცნობის ფურცელი” 1953ბ: 1-4).

“საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის ამერიკული საბჭოსა” და “პარიზის ბლოკის” ასეთ აქტიურ, ანტისაბჭოთა მოღვაწეობას ძალიან შეუშფოთებია “ერთიანი განუყოფელი რუსეთის” იდეით შეპყრობილი ძალები. ისინი ყველა საშუალებით ცდილობდნენ ხელი შეეშალათ ჩაგრულ ხალხთა ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობისათვის. მეტი დამაჯერებლობისათვის მოვიყვან შესაბამის ფრაგმენტს “ცნობის ფურცლიდან”:

“რუსული პოლიტიკური წრებიდან დაპყრობილ ერთა მოთხოვნილებანი მიიღო და გაიზიარა მხოლოდ ნიკოლაევსკიმ. დანარჩენი რუსული წრეები გაერთიანდნენ მეღვუნოვისა და კერენსკის ხელმძღვანელობის ქვეშ. ყოველგვარი დამაბრკოლებელი მანევრების შემდეგ მეღვუნოვ-კერენსკის მიმდევრებმა შეჰქმნეს ყალბი პოლიტიკური ორგანიზაციები, რომელნიც თითქოს არიან წარმომადგენელი დაპყრობილი ერებისა. ეს წარმომადგენლობანი დაუპირისპირეს ნამდვილ ეროვნულ ორგანიზაციებს. მაგ: საარუნის სომხური ჯგუფი აამუშავეს დაშნაკელების წინააღმდეგ; გ. ვეფხვაძის

ჯგუფი – ქართული ეროვნული მოძრაობის წინააღმდეგ; და ასევე უკრაინელებისა და სხვა ჯგუფებისა! ამ ორგანიზაციებთან ერთად შეჰკრეს საერთო ცენტრი, რომელიც ე. წ. ნამდვილ საკოორდინაციო ცენტრად გამოაცხადეს! ეს ე. წ. საკოორდინაციო ჯგუფი ოფიციალურად აღიარებს პრინციპს “ედინაია ნედელიმია როსსია”-ს და აცხადებს, რომ არავითარი ეროვნული საკითხი “რუსების ერებისა” არ არსებობს და ეს თითქოს ფანტაზიაა” (“ცნობის ფურცელი” 1953ბ: 4).

ვფიქრობ, ზემოთ აღწერილი სიტუაცია ძალზე წააგავს საქართველოს ძირძველ ისტორიულ რეგიონებში – აფხაზეთსა და ე. წ. “სამხრეთ ოსეთში” ამჟამად არსებულ ვითარებას. კერძოდ, დღეს სეპარატისტთა ჯგუფების ზურგსა და ეროვნულ უმცირესობათა დამცველის ნიღაბს ამოფარებულმა რუსეთის იმპერიულმა ხელისუფლებამ ჩვენი ქვეყნის ამ კუთხეების ფაქტობრივი მიტაცება რომ განახორციელა, ამას მათ დედაქალაქებში არსებული ბანერებიც ადასტურებს, სადაც რუსეთის პრეზიდენტი ამ რეგიონების პრეზიდენტადაცაა გამოცხადებული.

გარდა ზემოთ აღნიშნული საქმიანობისა, “საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის ამერიკული საბჭო” იმ ვაკუუმის ამოვსებასაც ცდილობდა, რაც ამერიკის მმართველ წრეებში არსებობდა იმხანად საქართველოსთან დაკავშირებით. კერძოდ, საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის ფინანსთა ყოფილ მინისტრს კონსტანტინე კანდელაკს XX საუკუნის 50-იან წლებში ამერიკის შეერთებულ შტატებში გამოუცია 220 გვერდიანი წიგნი სათაურით “საქართველოს საკითხი თავისუფალი მსოფლიოს წინაშე” (The Georgian Question before The Free World). მასზე საგანგებო რეცენზია დაუწერია საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის შრომის მინისტრის ყოფილ მოადგილეს ილია გოლდმანს. წიგნის ავტორისაგან “საბჭოს” მიუღია თხოვნა, ნაშრომის სამასი ეგზემპლარი საჩუქრად დაეგზავნათ ამერიკელი კონგრესმენებისთვის, ბიბლიოთეკებისთვის და სხვა დაინტერესებული პირებისთვის. საპასუხოდ, ბევრ მათგანს ორგანიზაციისთვის სამადლობელი პასუხიც გაუგზავნია. მოვიყვან რამდენიმეს, რომელიც დაბეჭდილია “ცნობის ფურცელში”:

“სენატორი ჰომერ ფერგუსონი გვატყობინებს წერილის და წიგნის მიღებას და გვითვლის დიდ მადლობას. “პირველი შესაძლებლობისთანავე დიდი სიამოვნებით წავიკითხავ ამ წიგნსო,” დასძენს სენატორი ფერგუსონი.

სენატორი ჯონ სპარკმენი – “დიდი მადლობელი ვარ წიგნის გადმოგზავნისთვის. დარწმუნებული ბრძანდებოდეთ მას დიდი ინტერესით წავიკითხავ”.

კონგრესმენი კლემენტ ზაბლოცკი: “შეგიძლიათ იყოთ დარწმუნებულნი, რომ ამ წიგნს გულმოდგინედ შევისწავლი და განვიხილავ” (“ცნობის ფურცელი” 1953ბ: 16-18).

არ გადავაჭარბებთ, თუ ვიტყვით, რომ საქართველოს შესახებ ამგვარი ხასიათის წიგნების გამოცემა და ამერიკული საზოგადოების მმართველ წრეებში მათი გავრცელება ზემოთ ხსენებულ საზოგადოებრივ ორგანიზაციათა შექმნაზე არანაკლები მნიშვნელობის მქონე მოვლენას წარმოადგენდა.

ო. ნიკოლეიშვილი

“საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის ამერიკული საბჭო” ჩვენი ქვეყნისთვის მნიშვნელოვან თარიღებსაც ეხმაურებოდა და აღნიშნავდა აქტიურად. მაგალითად, “საბჭოს” გამგეობის ინიციატივით, 1953 წლის 13 სექტემბერს “პარკ-საიდ-ჰოტელში” ი. ჭავჭავაძის ხსოვნისა და 1924 წლის აგვისტოს აჯანყებიდან 29-ე წლისთავისადმი მიძღვნილი ღონისძიება გამართულა. აღნიშნულ შეკრებაზე სიტყვებითა და მოხსენებებით გამოსულან: “საბჭოს” გამგეობის იმჟამინდელი თავმჯდომარე ალ. სულხანიშვილი, უშუალოდ სხდომის ხელმძღვანელი და უხუცესი წევრი გრიგოლ დიასამიძე, ივანე ნაწუაშვილი, დიმიტრი სინჯიკაშვილი, იასონ ჯავახიშვილი და სხვ. (“ცნობის ფურცელი” 1953ბ: 10-11).

მიუხედავად “საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის ამერიკული საბჭოს” ამგვარი მრავალმხრივი საქმიანობისა, შეერთებულ შტატებში მცხოვრები ქართველი ემიგრანტების ნაწილში მაინც გამოუწვევია ეჭვი ამ ორგანიზაციის ჩამოყალიბებას და იგი ქართული სათვისტომოს შიგნით მომხდარი განხეთქილების შედეგად მიუჩნევიათ. სწორედ ამ საკითხს ეხება “ცნობის ფურცელის” №2-3-ში გ. კ.-ს (გივი კობახიძე) ფსევდონიმით დაბეჭდილი სტატია სათაურით: “რა მოხდა?!”

მოკლედ, ასეთია ის საქმიანობა, რომელიც “საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის ამერიკულმა საბჭომ” გასწია თავისი არსებობის განმავლობაში. სამწუხაროდ, ჩვენს ხელთ არსებული მასალების მიხედვით, ზუსტად არ დგინდება, თუ როდის შეწყვიტა ამ ორგანიზაციამ ოფიციალურად არსებობა (როგორც ირკვევა, იგი XX საუკუნის 60-იანი წლების დასაწყისშიც განაგრძობდა ფუნქციონირებას).

მიუხედავად იმისა, რომ “საბჭოს” საქმიანობას პრაქტიკული შედეგი არ მოჰყოლია და ჩვენი ქვეყნის სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღდგენა კვლავაც რჩებოდა გადაუჭრელ პრობლემად, ამ ორგანიზაციის საქმიანობა მაინც უნდა იქნეს მიჩნეული ქართული ემიგრაციის ისტორიის ერთ-ერთ საგულისხმო ეპიზოდად. ამ დასკვნის გაკეთების დროს მხედველობაში პირველ ყოვლისა ის ფაქტი გვაქვს, რომ “საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის ამერიკული საბჭოს” მიერ განხორციელებულ ღონისძიებათა შედეგად ამერიკის შეერთებული შტატების მმართველი წრეები არა მხოლოდ ზოგადად გაეცნენ ჩვენს ქვეყანაში რეალურად არსებულ ვითარებას, არამედ იმ პოლიტიკურ მოთხოვნათა სამართლიანობაშიც დარწმუნდნენ, რასაც ხსენებული ორგანიზაცია ისახავდა თავისი საქმიანობის უმთავრეს მიზნად.

ლიტერატურა:

“ცნობის ფურცელი” 1953 ა: ჟურნალი “ცნობის ფურცელი”, საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის ამერიკული საბჭოს საინფორმაციო რვეული, ნიუ-იორკი, № 1, 1953.

“ცნობის ფურცელი” 1953 ბ: ჟურნალი “ცნობის ფურცელი”, იგივე გამოცემა, № 2-3, 1953.

შარაძე 1992: გ. შარაძე, ამერიკელი ქართველები, თბ. ივლისი, 1992.